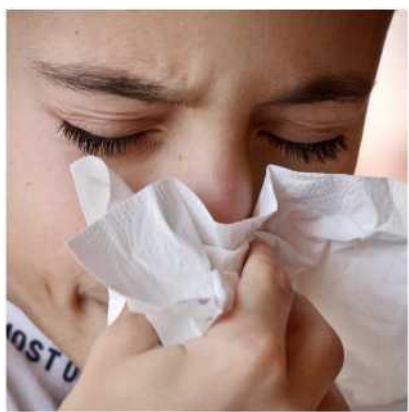

မိုးနအိန် ကတ်ကတီးသးလံဧါ.

COVID-19: မးန့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ယး ခိၣ်ရိၣ်န့ၣ်ဘဲရး(စ)တၢ်ဆါယၢ် ၂၀၁၉

ဖဲလါဒိံစဲဘၣ်, ၂၀၁၉ အတီၢ်ပူၤ, ဆူၣ်ချ့အပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်ထံၣ်န့ၣ်ဝဲလၢပုၤဖဲဝုၣ်ဂ့ၢ်ဟါ (Wuhan), တရူးကီၢ်ပူၤတဖၣ်, ဆိးက့ထီၣ်ဝဲလၢတၢ်ကသါကီၢ်ခဲအတၢ်ဆုးတၢ်ဆါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤသ့စဲအ့ၣ်ဖိတဖၣ် ဆါတဲာ်ဝဲလၢအမ့ၢ်တၢ်ဆါလၢ အိၣ်ထီၣ်ခိဖျိ ခိၣ်ရိၣ်န့ၣ်ဘဲရး(စ)တၢ်ဆါယၢ်အသီ — မ့တမ့ၢ် “တၢ်ဆါလီၤဆီအသီ (novel)” — လၢတၢ်ထံၣ်န့ၣ်ဝဲဒၣ် လၢအပူၤကွံာ်နီတဘျီဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆါအံၤ, တၢ်ကိးအမံၤလၢ COVID-19, လၢဘၣ်တၢ်ဟံဖျါထီၣ်တ့ၢ်လဲဝဲလၢ အိၣ်ထီၣ်ဖဲထံကီၢ်အဂၤအါဘၣ်အပူၤ, လၢအပၣ်ယုၣ်ဒီး U.S. န့ၣ်လီၤ. U.S. ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်ဆူၣ်ချ့အပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် ခိးကွၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဆါအံၤလၢတၢ်သးသ့အပူၤန့ၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢအလီၢ်အိၣ်နီၢ်နီၢ်ဘၣ်အယံ ပုၤတကြါးလဲၤတၢ်က့ၤတၢ်ဖဲတၢ်လီၤလၢ COVID-19 တၢ်ဆါရၤလီၤသးအလီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆါအပနီၣ်မးသးဒဲလဲၣ်. ဒီးရၤလီၤအသးလၢကျဲဒဲလဲၣ်.

အါတက့ၢ်တၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကိးဒီး COVID-19 တၢ်ဆါအပနီၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ကသါကီၢ်ခဲလၢအအိၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်လီၤကီၢ်, တၢ်ကူးဒီးတၢ်ကသါကီၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်ဆါလၢအမၤသံတၢ်သ့စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

COVID-19 တၢ်ဆါရၤလီၤအသးလၢပုၤတဂၤဆူ အဂၤတဂၤအအိၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ညီၣ်န့ၣ်ခိၣ်ရိၣ်န့ၣ်ဘဲရး(စ)တၢ်ဆါယၢ် ရၤလီၤအသးလၢကလံၤကျါခိဖျိ တၢ်ကူးတၢ်ကဆဲဒီးတၢ်အိၣ်ဘူးလီၢ်သးဒီးပုၤတဂၤလၢလၢ, နီအမ့ၢ်တၢ်ဟံးစုကွၢ်မဲာ်လီၢ်သး, နီတၢ်ပၤဆုၤဖိၣ်ယံးဒီးတၢ်ဒီးသဒါတၢ်ဆါစဲထၢၣ် (Centers for Disease Control and Prevention) လီၢ်ခါၣ်သးလၢအပၤဆုၤဒီးဒီးသဒါ

တၢ်ဆုးတၢ်ဆါအဝဲၤကျိၤဟံဖျါဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ. ခိၣ်ရိၣ်န့ၣ်ဘဲရး(စ)တၢ်ဆါယၢ် ရၤလီၤအသးသ့စ့ၢ်ကိးဝဲလၢ တၢ်ထိးဘၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီ မ့တမ့ၢ်တၢ်အမဲာ်ဖဲခိၣ်လၢ အဘၣ်ဒီးတၢ်ဆါယၢ်တဖၣ်ဝံၤဒီးတၢ်ဖိၣ်လီၤဘၣ်က့ၤမဲာ်ချ့, ကိာ်ပူၤ မ့တမ့ၢ် နါဒ့န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကူစါယါဘျါဝဲဒၣ် COVID-19 တၢ်ဆါသ့လၢကျဲဒဲလဲၣ်.

ကသံၣ်ဆဲးဒီးသဒါ တအိၣ်နီတမံၤလၢ COVID-19 တၢ်ဆါအဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒဲန့ၣ်အသိးတအိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါလၢအတြိဆါတၢ်ဆါအယၢ်စ့ၢ်ကိးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်လဲၤတၢ်က့ၤတၢ်ဖဲ COVID-19 တၢ်ဆါရၤလီၤသးအလီၢ် — မ့တမ့ၢ် မ့ၢ်ဘၣ်သဂၢ်လီၢ်သးဒီး ပုၤတဂၤဂၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါဘူးဘူးတံာ်တံာ် — ဒီးနတၢ်ဆါအပနီၣ်မ့ၢ်ဟဲနးထီၣ်ဝဲန့ၣ်, နကြါးကတီးသကိးတၢ်ဒီးနကသံၣ်သရၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်မၤလီၤတၢ်လၢ နကကိးဆိတချူးဖဲလၢနလဲၤဒဲးဆူအဝဲသ့ၣ်အဝဲၤဒါးအခါတက့ၢ်. ဆူၣ်ချ့အပုၤမၤတၢ်ဖိကရူၢ်ကတဲဘၣ်နတၢ်မနုၤလၢနကဘၣ်မၤဆူညါတပတီၢ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

ယဒီသဒေလီယနီကစာ်သးလာ COVID-19 တာ်ဆါသုလာကျဲးလဲာ်.

ကျဲးအဂုကတၢာ်လာတာ်ဒီသဒေလီယသးလာတာ်ဘဉ်ကူဘဉ်ကဉ်ဒီး COVID-19 တာ်ဆါအယာ်မ့ာ်ဝဲတာ်ဟး ဆဲးဝဲဒဉ်တာ်ဘဉ်ထံးလီာ်သးဒီးတာ်အဝဲန့ာ် န့ာ်လီာ်. တာ်န့ာ်အခိပညိမ့ာ်ဝဲ တာ်ဘဉ်အိဉ်ယံးဒီးတာ်လီာ်လာ တာ်ဆါယာ်ရၢလီာ်သးအလီာ်ဒီးပုၤလာအဘဉ်ကူဘဉ်ကဉ်တ့ာ်လံးဒီးတာ်ဆါယာ်တဖဉ်န့ာ်လီာ်.

ဒ်န့ာ်သီးနမၤတာ်လာအဒီသဒေလီယဝဲဒဉ် တာ်ကသါကိဝဲ အတာ်ဆူးတာ်ဆါအတာ်ရၢလီာ်သး ကိးနံးဒဲးသုဝဲ ဒ်အမ့ာ်-

- ထီဘိန့ာ်သုနစုဒီးဆးပုဉ်ဒီးထံအစုၤကတၢာ် ၂၀ ဝဲးကိးတက့ာ်. ဆးပုဉ်ဒီးထံမ့ာ်တအိဉ်ဘဉ် န့ာ်. စူးကါတာ်မၤကဆိစုဒီးကသံဉ်ထံမၤသံတာ်ယာ်လာအပဉ်ယုာ်ဒီး ဆး(လ)ကိဉ်ဟဉ်သံးစိထံ အစုၤကတၢာ် ၆၀ မျးကယၤတက့ာ်.
- ဟးဆဲးတာ်ဖိဉ်လီာ်ဘဉ်ကုၤန့ာ်ဝဲရံ့. နါဒုဒီးကိာ်ပုၤဒီးစုလာတသုကဆိဘဉ်ဒီးသးန့ာ်တက့ာ်.
- တဘဉ်လဲၤအိဉ်ဘူးအိဉ်တံးဒီးပုၤလာအဆူးဆါတဖဉ်တဂ့ၤ.
- မၤကဆဲးကဆိတာ်ပိးတာ်လီာ်ဒီးတာ်အမဲာ်ဖံးခိဉ်လာတာ်ထိးဘဉ်သုအလီာ်ဒီးကသံဉ်မၤသံတာ်ယာ်ခဲအံးခဲအံးတက့ာ်.
- ကးဘၤယာ်နနါဒုဒီးနကိာ်ပုၤဒီး စးခိထံးရှုဖဲနကဆဲ မ့တမ့ာ် ကူးအခါတက့ာ်. တၢၤကွံာ် စးခိထံးရှု အဝဲန့ာ်ဆူတာ်ကမ့ာ်ဒေပုၤဝဲ သုကွံာ်နစုတဘျီယီတက့ာ်.
- ဝဲနဆိးကုအခါအိဉ်လာဟံဉ်တက့ာ်.

ယဒီးန့ာ်ဘဉ်အါထီဉ်တာ်ဂ့ာ်တာ်ကျိၤသုဝဲလဲာ်.

CDC ဒီး ဟီဉ်ခိဉ်ဒီးဘုဉ်တာ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချူကရၢ (World Health Organization) ဟံဖျါဝဲဒဉ်တာ်ဆူးတာ်ဆါအံးအဂ့ၢ်အကျိၤ. လၢအပဉ်ယုာ်ဒီးတာ်လဲၤတာ်ကုၤအဂ့ၢ်အကျိၤဒီး တာ်မၤအသးချူးဆၢချူးကတီာ်အဂ့ၢ်လီၤတာ်လီၤဆဲးန့ာ်လီၤ.

န့ာ်လီၤကွံာ်ဝဲ www.cdc.gov ဒီး www.who.int တက့ာ်.

တာ်ဟ့ာ်တာ်ဂီၤမြိးဒူး

ဖိသဉ်ကဆဲ- တာ်ဂီၤလာ Luisella Planeta Leoni, တာ်ဟံးန့ာ်စူးကါဆီၤဝဲ Pixabay
 ဝိဉ်မ့ာ်- တာ်ဂီၤလာ KatarzynaBialasiewicz, တာ်ဟံးန့ာ်စူးကါဆီၤဝဲ iStockphoto
 တာ်သုန့- တာ်ဂီၤလာ Lostinbidsr, တာ်ဟံးန့ာ်စူးကါဆီၤဝဲ iStockphoto
 တာ်မၤကဆိတာ်- တာ်ဂီၤလာ Pascalhelmer, တာ်ဟံးန့ာ်စူးကါဆီၤဝဲ Pixabay

တာ်ဘိဘဉ်မၤဂုၤထီဉ်ဆီၤဝဲ 2/13/2020

